

BEVERDAM DROOMPARK MAASDUINEN BELFELD

Notitie van de Zoogdierverseniging:

DATUM	25 JANUARI 2019
PROJECTNUMMER	2019.012
PROJECTNAAM	BEVERDAM DROOMPARK MAASDUINEN BELFELD
OPDRACHTGEVER	RHO ADVISEURS BV
ONDERDEEL	
STATUS	CONCEPT
AUTEUR(S)	VILMAR DIJKSTRA
PROJECTLEIDER	VILMAR DIJKSTRA
DOCUMENTNUMMER	N2019.003

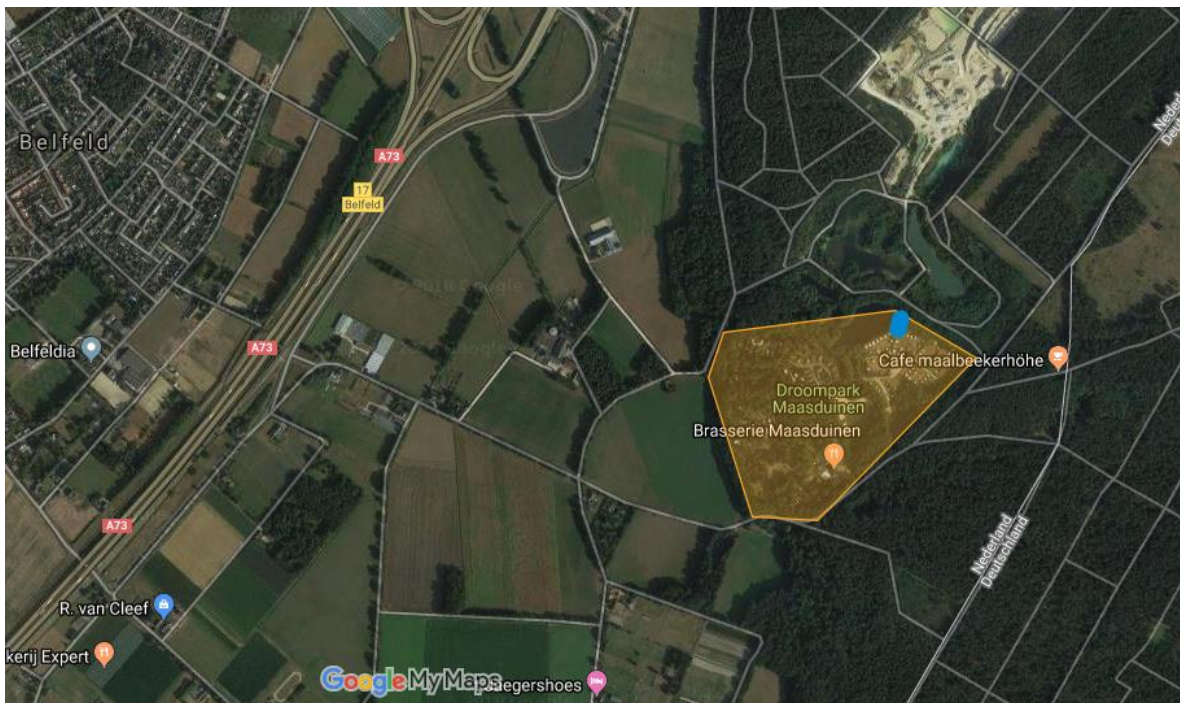
Inleiding

Het 'Droompark Maasduinen' te Belfeld heeft al jaren wateroverlast als gevolg van kwel- en regenwater in combinatie met de kleiige bodem. In natte jaren staat het water tot aan het maaiveld, wat hinderlijk is voor gebruikers. Met oppervlakkige ontwatering door middel van greppels wordt geprobeerd het water af te voeren naar een sloot die afwatert op een meertje.

Bevers hebben eind 2018 een dam gebouwd in de sloot die het water van het recreatiepark moet afvoeren naar het meertje (figuur 1). Daardoor wordt de wateroverlast verder vergroot.

Bevers zijn (inter)nationaal strikt beschermd. Werkzaamheden die een schadelijk effect op de functionaliteit van een bevervestiging kunnen hebben, dienen bij voorkeur op zodanige wijze uitgevoerd te worden dat er geen negatieve effecten optreden. Als er wel negatieve effecten te verwachten zijn, dan dient er een ontheffing aangevraagd te worden (die wel of niet afgegeven zal worden).

Een adviseur van het recreatiepark van Rho Adviseurs BV heeft de Zoogdiervereniging gevraagd de situatie te beoordelen en advies te geven hoe de overlast te beëindigen. Insteek van het recreatiepark is om een dussdanige oplossing te kiezen dat de wateroverlast vermindert en de bevers kunnen blijven.

Figuur 1. Ligging van 'Droompark Maasduinen' bij Belfeld en de beverdam (blauwe stip), die wateroverlast op het recreatieterrein veroorzaakt.

Aangetroffen situatie

Op 17 januari 2019 is, samen met Justus van den Berg van Rho Adviseurs BV, de situatie ter plekke bekeken. In de monding van een sloot die normaal doorgaans nagenoeg droog staat (eigendom van Staatsbosbeheer (SBB)), bevindt zich een beverdam van ongeveer anderhalve meter hoog (foto 1). Daardoor wordt bovenstrooms een duiker (30-40 cm doorsnede), die kwel- en regenwater van het recreatieterrein moet afvoeren, onder water gezet (bovenkant van de duiker staat ongeveer 10 cm onder water). Het gevolg is dat er niet tot nauwelijks waterafvoer van het recreatieterrein plaatsvindt. Hierdoor zijn greppels op het recreatieterrein die normaal droogstaan nu permanent watervoerend (foto 2).

Langs de sloot op het terrein van SBB zijn geen dagrustplaatsen aangetroffen (holen of burchten). Deze zijn wel aangetroffen langs het meertje (figuur 2). Een hol met een wintervoorraad werd in de noordwestoever van het meertje aangetroffen en ten zuidwesten daarvan bevindt zich een grote beverburcht. De beverdam is door de bevers gebouwd om hun foerageergebied te vergroten. Langs deze watergang zijn inderdaad meerdere bomen om geknaagd.

De bevers hebben de dam zo hoog opgebouwd om in de sloot, zo ver naar achteren als mogelijk is, een verhoogd waterpeil te verkrijgen. Daardoor vergroten ze hun foerageergebied. Op 17 januari stond niet de gehele sloot onder water. Het water reikte ongeveer tot halverwege de afwateringsbuis en de knik in de sloot op de oosthoek van het recreatieterrein (zie figuur 2). Als de bevers hier hun foerageergebied nog verder willen vergroten zullen ze de beverdam verder gaan verhogen.

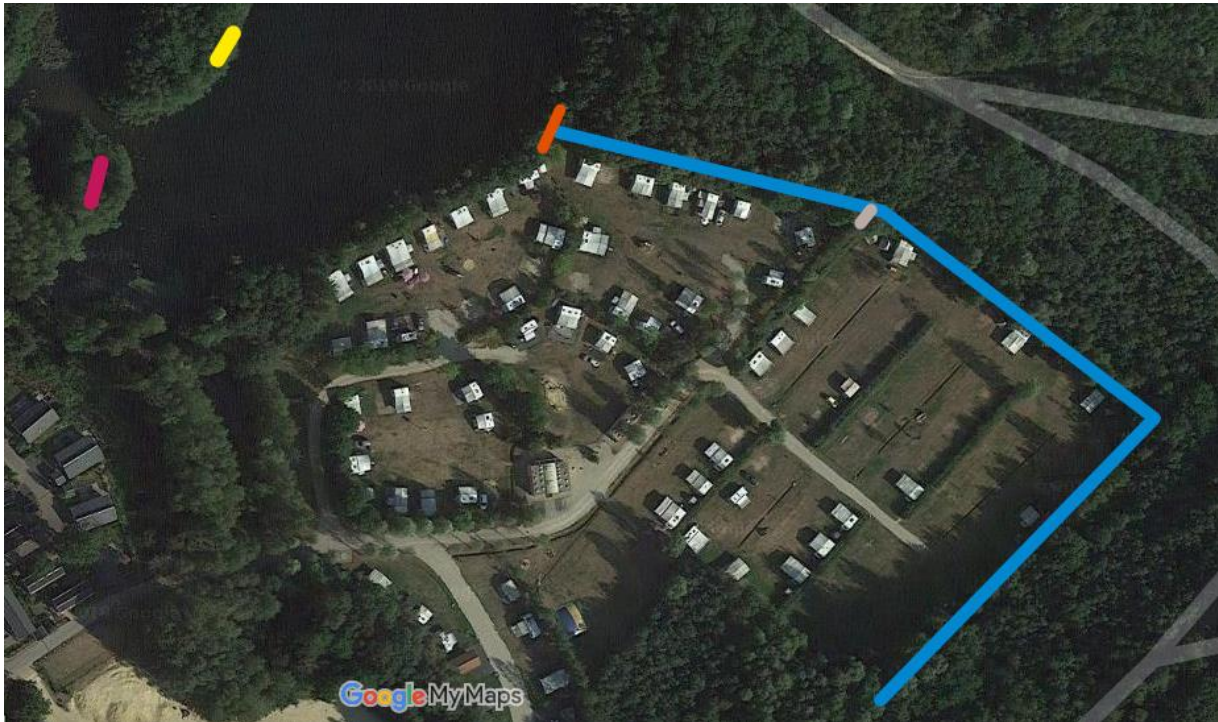
Aan de aangetroffen knaagsporen in het gebied is te zien dat zich hier ten minste sinds de winter van 2016/2017 één of meerdere bevers bevinden. Op het recreatieterrein staan bomen, waaronder wilgen (*Salix spec.*), die door bevers worden gegeten. Als bevers deze bomen om knagen dan kan dat schade aan eigendommen veroorzaken.

Foto 1. De beverdam van ongeveer anderhalve meter hoog in de sloot die in het meertje uitkomt.

Foto 2. Afwateringsgreppel op het recreatieterrein met hoge waterstand als gevolg van de beverdam. Deze greppel staat normaal droog (Foto: Justus van den Berg, Rho Adviseurs BV).

Figuur 2. Ligging van de beverdam (bruin/oranje lijn), de sloot die normaal doorgaans droog staat (blauwe lijn), de op deze sloot afwaterende duiker (grijze lijn), het beverhol (gele lijn) en de beverburcht (paarse lijn), rond het 'Droompark Maasduinen'.

Advies Rho Adviseurs BV

Rho Adviseurs BV doet een voorstel om de duiker die het kwel- en regenwater van het recreatieterrein moet afvoeren, op te heffen en het water via een ondergrondse buis naar het meertje af te voeren (zie figuur 3) (bron: Justus van den Berg, Rho Adviseurs BV).

Figuur 3. Het voorstel van Rho Adviseurs BV om via een ondergrondse buis de afvoer van kwel- en regenwater richting het meertje te garanderen. Daarbij wordt de duiker het water tot voor kort afvoerde naar de naast het recreatieterrein gelegen sloot opgeheven (Bron: Justus van den Berg, Rho Adviseurs BV). Onderkant is noord.

Advies Zoogdierverseniging

Verminderen wateroverlast

Ondergrondse afwateringsbuis

Het advies van Rho Adviseurs BV kan goed werken, vooral als het zo wordt ingericht dat de bevers niet op het recreatieterrein kunnen komen. Dat zal echter lastig zijn omdat bevers bekend staan om hun graafactiviteiten. Ze kunnen onder het aanwezige raster doorgraven. Maar op de locatie waar de buis ligt, zit al een gat in het raster. Na eventuele reparatie van het raster kan het gebeuren dat ze vanuit de sloot op de plek waar de duiker nu ligt een gang graven naar de afwateringsgreppel op het recreatieterrein, om het water weer de sloot in te krijgen. Daarvoor zullen ze dan vervolgens mogelijk de ondergrondse afwateringsbuis gaan afdammen. Om te voorkomen dat de bevers eenvoudig bij de afwateringsbuis komen is het dan aan te bevelen om op die locatie een metalen damwand, of gaaswerk te plaatsen, zodat de bevers er niet doorheen kunnen graven. Deze moet minimaal een meter diep steken en minimaal vier meter lang zijn om te voorkomen dat de bevers er omheen gaan graven (bij gaas kan gebruik worden gemaakt van betongaas). Mogelijk kunnen de bevers echter ook via een omweg nog op deze locatie komen.

Na uitvoering van bovenstaande werkzaamheden is het echter mogelijk dat de bevers toch overlast veroorzaken. Onderstaand worden deze scenario's uitgewerkt en wordt er advies gegeven hoe daarmee omgegaan kan worden.

Status quo huidige beverdam

Bij de huidige situatie is de sloot over enkele tientallen meters stroomopwaarts van de dam een meter tot anderhalve meter diep. De noordoever bestaat uit een hoge beboste oever. De zuidoever is vrij hoog en hier bevindt zich het recreatieterrein waar zich gasten ophouden (tent, camper of caravan, in de toekomst mogelijk huisjes). Dit deel van de sloot is dankzij de beverdam een ideale locatie voor bevers om holen of burchten te construeren. Hoewel de bevers al een hol en een burcht langs het meertje hebben, is het zeer gebruikelijk dat bevers meerdere van dergelijke dagrustplaatsen aanleggen (doorgaans ongeveer 5 maar soms ook meer dan 10). Als de bevers een hol graven in de zuidoever dan ondermijnen ze het terrein waarop zich gasten bevinden. Dat kan problemen opleveren met wegzakkende personen of materialen.

Het advies is om op deze locatie te monitoren of de bevers onder het recreatieterrein holen graven. Als dat het geval is dan dienen de holen onder begeleiding van een beverdeskundige gecontroleerd te worden verwijderd. In dat geval is het bovendien aan te bevelen om de beverdam minimaal 50 cm te verlagen (in 2 stappen), of van een zogenaamde beaverdeceiver te voorzien (foto 3). Een beaverdeceiver is een buis die op een bepaalde wijze door een dam wordt gelegd waardoor een waterstandsverlaging wordt bereikt. Deze methode is echter lastig en vereist enige ervaring.

Omdat de sloot en oevers in eigendom zijn bij SBB, is het noodzakelijk de plannen eerst kort te sluiten met SBB om toestemming te verkrijgen deze maatregelen door te voeren.

Foto 3. Een beaverdeceiver door een beverdam (Foto: Gerhard Schwab).

Verder ophogen van de beverdam

Indien de bevers ook achter in de sloot meer water willen hebben, zullen ze de beverdam verder verhogen. Daarmee zal het recreatieterrein aan de noordkant verder vernatten. Ook dan kan het gebruik van een beaverdeceiver verlichting bieden. Een andere oplossing kan zijn om de sloot te voorzien van enkele dammetjes van ongeveer 40 tot 50 cm hoog. Zodat ook verder stroomopwaarts kwel- en regenwater wordt vastgehouden.

Omdat de sloot en oevers in eigendom zijn bij SBB, is het noodzakelijk de plannen eerst kort te sluiten met SBB om toestemming te verkrijgen deze maatregelen door te voeren.

Voorkomen schade door omgeknaagde bomen

Bevers eten een grote verscheidenheid aan bomen, struiken en kruiden. Er zijn een aantal soorten die ze minder of nagenoeg niet eten. In tabel 1 staat een overzicht van bomen en struiken die bevers over het algemeen weinig eten. Door de houtige begroeiing op het recreatieterrein aan te passen richting soorten die bevers minder graag eten, kan schade in de vorm van om geknaagde bomen op het recreatieterrein worden voorkomen. Daarnaast kan op deze wijze eenvoudiger een groen recreatieterrein worden gerealiseerd.

Tabel 1. Boom- en struiksoorten die bevers niet of weinig eten.

Nederlandse naam	Latijnse naam
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>
Esdoorn	<i>Acer spec.</i>
Paardenkastanje	<i>Aesculus hippocastanum</i>
Tamme kastanje	<i>Castanea sativa</i>
Den	<i>Pinus spec.</i>
Spar	<i>Picea spec.</i>
Vlier	<i>Sambucus spec.</i>
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>
Meidoorn	<i>Crataegus spec.</i>
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>
Roos	<i>Rosa spec.</i>
Kornoelje	<i>Cornus spec.</i>
Kardinaalsmuts	<i>Euonymus europeus</i>

Functionaliteit van de bevervestiging

De hierboven beschreven werkwijze zal geen schade veroorzaken aan de functionaliteit van deze bevervestiging. Daarom is het volgens de Zoogdierverseniging niet noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegde gezag.